

Møteinnkalling

Utvalg:	Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra
Møtested:	Olderfjord Hotell Russenes Camping
Dato:	15. desember 2017
Tidspunkt:	12:00 – 18:00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside:

<http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@fylkesmannen.no.

Som avslutning på året inviteres alle varamedlemmer til å delta på bestillingsdialogen og julemiddagen etter styremøtet. Nasjonalparkforvalter ber om tilbakemelding om varaene stiller innen 8. desember grunnet bestillinger.

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr.
ST 32/2017	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 33/2017	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 34/2017	Valg av underskrivere		
RS 13/2017	Orienteringer		
ST 35/2017	Møtekalender 2018		
ST 36/2017	Uttalelse om reautorisering av Stabburnes Naturhus og Museum som besøkssenter nasjonalpark		2017/4430
ST 37/2017	Dispensasjon til elgtelling 2018 i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde		2015/1202
ST 38/2017	Søknad om GPS-merking av elg i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde		2017/163
ST 39/2017	Vedlikehold av Lompolaveien		2017/292
RS 14/2017	Arbeid med forvaltningsplanen		
ST 40/2017	Bestillingsdialogen 2018		2017/4142

RS 13/2017 Orienteringer

- Årets nasjonalparkstyresamling i 2018 skal gå til Seiland. Dato skal fastsettes.
- Forvalter har sendt ut invitasjon til Porsanger og Kvalsund kommuner til å opprette administrativt kontaktutvalg.
- Forvalter informerer om Forsvarets henvendelse den 16. november 2017.
- Stabbursdalen NPST har ikke fått tilbakemelding på henvendelse til kommunen om camping forbudt-skiltingen.
- Nasjonalparkstyret har vedtatt å omgjøre vedtak ST 28/2017, fattet den 13. november 2017. Forholdet vil ikke bli anmeldt. Det sørges for at porten skal settes i bra stand som godkjennes av nasjonalparkstyret.

Forvalter har fattet vedtak på delegert myndighet:

Alle vedtak blir lagt ut på miljovedtak.no innen tre dager etter vedtaket er fattet.

Vedtak fattet 9. november 2017:

Vedtak i sak 2017/3722

Delvis innvilget dispensasjon til motorferdsel - transport med snøskuter til gamle i Stabbursdalen nasjonalpark

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ gir Stabbursdalen nasjonalparkstyre Bjørn B. Karlsen og Hans Andreas Karlsen dispensasjon til maksimalt tre – 3 – turer med snøskuter til gamle med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark, i Porsanger kommune.

Dispensasjonen gjelder fra 01.01.2018 til 19.04.2018.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for kjøring frem til gamle med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark.
- Kjøringen til og fra gammen skal skje langs trasé som er inntegnet på vedlagt kart fra søknaden.
- Det skal kun kjøres på snø- og isdekket mark/vann.
- En tur gjelder for et kjøretøy. To kjøretøy i følge teller som to turer. Slede er tillatt.
- Tillatelsen gjelder for transport av materiale, utstyr og bagasje.
- Vedlagt kjøreseddel skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut.
- Tillatelsen skal medbringes under kjøring.
- Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyre).
- All ferdsel skal skje hensynsfullt, og begrenses til et minimum. Dyrelivet, herunder reinsdyr, i området skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelse etter motorferdselloven skal være innhentet fra Porsanger kommune etter motorferdselloven.

Forvalters forslag til møteplan for 2018:

Februar	Mars	Mai	August	November	Desember
5. februar	12. mars el. 19. mars	14. mai	20. august	12. november	14. desember

Det foreslås å ha Nasjonalparkstyresamling på Seiland i uke 23; 6-7. juni.
Dato for møte med Rådgivende utvalg i 2018 bør også settes.

Arkivsaksnr: 2017/4430-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 07.12.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST 36/2017	15.12.2017

Uttalelse om reautorisering av Stabburnes Naturhus og Museum som besøkssenter nasjonalpark

Forvalters innstilling

Stabbursdalen nasjonalparkstyre stiller seg positiv til at Stabburnes Naturhus og Museum innvilges reautorisering som besøkssenter nasjonalpark.

Stabburnes Naturhus og Museum er et meget viktig ledd i kunnskapsformidlingen om Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde. Besøkssentret nasjonalpark spiller en viktig rolle for forståelsen og videreformidlingen av vern både lokalt og i regionen som helhet.

Stabburnes Naturhus og Museum tilfredsstillere retningslinjene til Miljødirektoratet på en god og tilfredsstillende måte, særlig med tanke på samarbeidet med verneforvaltningen.

Saksopplysninger

Utklipp fra retningslinjene fra Miljødirektoratet:

Besøkssenter nasjonalpark

Målet med opprettelsen av et besøkssenter nasjonalpark er å formidle kunnskap om nasjonal og internasjonal natur og bidra til forståelse for vern av naturverdier og biologisk mangfold. Besøkssenter nasjonalpark skal spesielt formidle informasjon og kunnskap om nasjonalparken og de verneområder de er knyttet til. Videre skal sentrene informere om allemannsretten og motivere til miljøvennlig og bærekraftig friluftsliv. Sentrene skal fungere som en åpen dør til natur og naturopplevelser og bidra til å skape begeistring og ansvarsfølelse for naturen.

- Sentrene skal informere om betydningen av naturvern i Norge.

- Sentrene forutsettes å ha et nært samarbeid med verneområdestyret og nasjonalparkforvalteren i de områdene der ordningen er etablert.
- Opplevelsesmulighetene i nasjonalparken/e og i randsonene til disse skal presenteres ved senteret.
- Utstilling og informasjon skal stimulere de besøkendes egen aktivitet i naturen.
- Det bør være lett tilgjengelig og godt presentert informasjon om friluftsliv, stinett og turhytter med utgangspunkt i senteret, i nærheten av senteret, eller i tilknytning til nasjonalparken(e), med tilliggende verneområder.
- Sentrene skal installere og ta i bruk relevant felles informasjon om alle landets nasjonalparker og ev. andre felles tema, som utarbeides sentralt.
- Det skal tilstrebes samarbeid mellom sentrene, for å kunne utvikle felles pedagogisk metodeverktøy, temautstillinger o.l.
- Sentrene bør arbeide aktivt for å få til et samarbeid med relevante forskningsmiljø og prosjekt.

Ved autorisasjon og re-autorisasjon av besøkssenter nasjonalpark forutsettes det et positivt vedtak fra vernemyndighet og kommune.

Vurdering

Stabbursnes Naturhus og Museum har vært et autorisert Besøkssenter nasjonalpark (nasjonalparksenter) siden 1997 og var et av de første sentrene som fikk autorisering i Norge. Hvert 5. år må de søke om reautorisering for å beholde denne autorisasjonen. Et av kravene i denne autorisasjonssøknaden er at Stabbursdalen nasjonalparkstyre kommer med en uttalelse om at styret er positiv til reautoriseringen av Stabbursnes Naturhus og Museum. Forvalter innstiller til en positiv uttalelse, basert på forrige uttalelse som ble gitt av Stabbursdalen nasjonalparkstyre den 14. september 2012.

Arkivsaksnr: 2015/1202-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 04.12.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST 37/2017	15.12.2017

Dispensasjon til bruk av helikopter ved telling av elg i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ gis Stabbursdalen nasjonalparkstyre tillatelse til lavtflyging under 300 moh. og fire (4) landinger med helikopter i Stabbursdalen nasjonalpark.

Tillatelsen gjelder for perioden 12.2.2018 – 31.3.2018.

Vilkår for tillatelsen:

- Det gis tillatelse for en (1) tur med helikopter over Stabbursdalen nasjonalpark.
- Aktiviteten skal minimaliseres på en slik måte at fugle- og dyrelivet påføres minst mulig forstyrrelser og stress.
- Feltaktivitet på helligdager og andre dager som potensielt kan innebære høyere aktivitet av friluftsliv i parken skal så langt det er mulig unngås.
- Tillatelsen gjelder for fire personer som skal delta i elgtellingen, deriblant lokalt SNO og nasjonalparkforvalter.
- Denne tillatelse må medbringes i felt i tilfelle kontroll.
- Tillatelse til nødvendig bruk av helikopter iht. motorferdselloven skal være innhentet fra både Porsanger kommune og Finnmarkseiendommen (grunneier).
- Nasjonalparkforvalter tar kontakt med de aktuelle reindriftssiidaer før planlagt aktivitet skal skje.
- Det skal søkes om tillatelse etter motorferdselloven hos Porsanger kommune og om grunneiers tillatelse hos Finnmarkseiendommen.
- Det vil bli lagt ut informasjon om elgtellingene på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside i forkant av tellingene - <http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Saksopplysninger

Det har blitt opprettet en arbeidsgruppe som skal jobbe med håndtering av beiteskader på furuskogen i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde. I den sammenheng ble det avholdt et møte den 16. desember 2016 og et av tiltakene som var ønsket prioritert var å gjennomføre elgtellinger i furuskogen til Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde.

Tellingen skal bidra til å gi oversikt over antallet elg stående i furuskogen til Stabbursdalen vinterstid, og for å kunne sammenligne bestandstallene fra tidligere tellinger opp mot eventuelle tiltak som gjennomføres. Bevaring av furuskogen i Stabbursdalen er et av hovedverneformålene til både i nasjonalparken og landskapsvernområdet. I forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplanen for disse to verneområdene er det blitt spesifisert at hovedmålet er at det samlede arealet av furuskog ikke skal reduseres eller forringes.

I den daglige forvaltningen og oppsynet av området har det kommet inn meldinger om mye elg som står i Stabbursdalen på vinterstid. Etter befaringer av nasjonalparkforvalter og lokalt SNO vises det til et meget høyt beitetrykk på furua, hvilket forringer furuas potensielle foryngelse.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre ønsket derfor å komme i gang med kartleggingsarbeid i forbindelse med denne problemstillingen og har utført tellinger av elg den 15. mars 2013, 24. februar 2016 og 6. mars 2017. Etter korrespondanse med lokalt SNO viser det seg at et effektivt og sikkert hjelpemiddelet for telling av elg er bruk av helikopter. Torkjell Morset ved SNO har lang erfaring innenfor dette fagfeltet og det var derfor naturlig å benytte hans ressurser i dette arbeidet. Trygve Myrmel ved Porsanger elgjegerforening deltok også på tellingene, da han er en person med god erfaring med å bestemme elg på kjønn og alder.

Det er videre blitt gjennomført en beiteskadeundersøkelse i 2014 gjennomført av Ecofact Nord. Ecofact Rapport 400 viste til store beiteskader og en anbefaling om å redusere elgbestanden betraktelig.

Høst 2016 ble det søkt og innvilget utvidet jakttid på elg til 13. november 2016 i valdene Porsanger sør og Porsanger vest. Det ble også søkt og innvilget vinterjakt i jaktfelt 22 Bastin og jaktfelt 23 Stabbursdalen nord til fra 15. desember 2016. Elgtellingen for 2018 er ønsket gjennomført blant annet for å se om det økte uttaket av elg gjennom utvidet jakt har hatt påvirkning på vinterelgbestanden i furuskogen til Stabbursdalen. Det har vist seg å være variasjon i antallet telte elg fra 2013 til 2017. Det ble telt opp et lavere antall elg i 2017 enn 2016.

I 2018 er det planlagt å gjennomføre en GPS-merking av 10-15 elg i Stabbursdalen i mars. Dette for å få bedre kunnskap om elgbestanden som oppholder seg i furuskogen i Stabbursdalen om vinteren. Ved blant annet å kjenne til trekkemønster vil man kanskje kunne klare å ta ut elg under jakt i de områdene hvor man vet at elgen trekker fra om høsten.

For å kunne utføre en slik telling med helikopter må Stabbursdalen nasjonalparkstyre søke om tillatelse for omsøkt flyging fra verneforskriftene, motorferdselloven, samt inneha grunneiers tillatelse. Estimert tidsbruk for Stabbursdalen med randsoner er satt til maks 2

timer flytid under ideelle fly- og lysforhold. Tellingene med helikopter vil foregå på en og samme tur. Selve tellingen er planlagt utført av Torkjell Morset i SNO, nasjonalparkforvalter Karoline Salmila og en eller to personer med god erfaring med å bestemme elg på kjønn og alder. Stabbursdalen er et vanskelig område for telling, og lokal kjennskap til området er helt avgjørende for å få en pålitelig og fullstendig elgtelling. Det ønskes å gjennomføre en telling med helikopter for å kunne ha sammenligningsgrunnlag fra tidligere tellinger, ved at utføringen av tellingen har lik så likt utgangspunkt og metode som mulig.

Søknad om ønsket aktivitet blir sendt til Porsanger kommune og Finnmarkseiendommen. Det blir gitt beskjed at nasjonalparkstyret selv vil behandle etter verneforskriften parallelt med oversendelse av søknad.

Regelverk

Verneformålet med Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Verneforskriften for nasjonalparken sier at motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. § 6.1 i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark. I § 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, og i § 6.3 åpnes det for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål. Det åpnes derimot ikke for å kunne tillate lavflyging og landing med helikopter for å gjennomføre elgtelling. Saken må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven da ikke verneforskriften åpner for denne type aktivitet med hjemmel i verneforskriften. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter § 48 i naturmangfoldloven gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i

skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

Verneforskriften for landskapsvernområdet har ingen spesielle bestemmelser for motorferdsel. Motorisert ferdsel skjer i samsvar med Lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag og forskrifter og vedtak med hjemmel i denne. Søknad er derfor sendt Porsanger kommune og Finnmarkseiendommen.

Vedrørende inhabilitet

Denne type søknader er litt spesiell da Stabbursdalen nasjonalparkstyre er både søker og utøver av myndighet etter verneforskriftene. Stabbursdalen nasjonalparkstyre må derfor behandle sin egen søknad. Tilsvarende problemstilling har oppstått tidligere i forvaltningssammenheng av landskapsvernområdet. Denne problemstillingen ble aktualisert når Fylkesmannen i Finnmark, senere Stabbursdalen nasjonalparkstyre, behandlet ønsket tiltak langs Lompolavegen i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Verken Fylkesmannen eller nasjonalparkstyret ble vurdert til å være inhabil i saken, likevel forela Fylkesmannen problemstillingen for Direktoratet for naturforvaltning (DN). I svaret fra DN står det blant annet at de ikke kan se at det foreligger særskilte forhold som gjør at et annet organ enn Fylkesmannen bør behandle saken. Direktoratet sier videre at Fylkesmannen som forvaltningsorgan kjenner det berørte området bedre enn direktoratet, og innhenting av kunnskap ved for eksempel befaringer er lettere tilgjengelig for Fylkesmannen. Derfor fant Direktoratet det mest hensiktsmessig at Fylkesmannen i Finnmark på vanlig måte behandlet saken som førsteinstans etter gjeldende regelverk. Nå er nasjonalparkstyret i samme situasjon, der dere er både tiltakshaver og forvaltningsmyndighet. Det legges til grunn de samme vurderinger om inhabilitet som ble gitt til Fylkesmannen vedrørende Lompolavegen. Stabbursdalen nasjonalparkstyre vurderes derfor å ikke være inhabil i denne saken.

Vurdering

Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme dyre-, plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt.

Forvaltningsmyndigheten skal begrense motorisert ferdsel i Stabbursdalen nasjonalpark til et så lavt nivå som mulig, men vil i enkelte tilfeller vurdere muligheten for en tillatelse for motorferdsel hvis hensikten er å øke kunnskapen om verneområdet som kan bidra til en bedre forvaltning. Vi vet, jf. nml. § 8, at helikopterflyging og landing vil medføre en god del støy og forstyrrende effekt. Dette kan forstyrre dyre- og fuglelivet i nasjonalparken. Ved utøvelse av aktivitet i nasjonalparken bør det vises hensyn til de arter som til enhver tid opptrer i parken. Omfanget av flyvningen med helikopter er imidlertid isolert og kortvarig, og kan derfor anses som isolert sett å ha lav negativ effekt på verneverdiene.

Da tiltakshaver heller ikke søker om fastsatte landingspunkter, kan man ikke med sikkerhet si om aktuelle steder vil komme i konflikt med andre truede/sårbare arter. Perioden det søkes om er midt i den mest sparsomme sesongen i løpet av året, og høyt aktivitetsnivå vil kunne virke forstyrrende på fugle- og dyrelivet. Det er likevel utenfor den mest sårbare hekke- og yngleperioden. Valg av områder der man vil lande må derfor fortløpende avveies nøye av feltpersonellet selv. Nml. § 9 antas å være godt ivaretatt da lokalt SNO skal delta som tellepersonell ved telling av elgen. Lokalt SNO er godt kjent i området, og vil derfor kunne avgjøre når og hvor vi skal fly for å volde minst mulig forstyrrelser.

Telling av elg vinterstid anses som å være en del av forvaltningens kunnskapsinnhenting, og vil således øke kunnskapsgrunnlaget vårt i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Kartlegging av elgbestanden anses som et viktig ledd i jobben for å sikre bevaring av furuskogen som er påført omfattende beiteskader. Slik informasjon vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre tiltak i forhold til problemstillingen med beiteskadene. Helhetsvurderingen av omsøkt aktivitet, etter nml. § 10, om økosystemtilnærming og samlet belastning, er at denne begrensede lavtflyging og landing med helikopter vil gi en relativt liten belastning på de berørte økosystemer. Dette vurdert opp imot den store nytteverdien et slikt tiltak har for fremtidig forvaltning av verneområdet.

Furuskogen i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområdet har 3 ulike siidaer sitt sommerbeiteområde. Distriktets 16 sin beitetid i området er fra 1. april til 15. november, slik at flygingen sannsynligvis ikke vil berøre reindriften direkte. I denne delen av året skal det ikke være stor aktiv i de områder der det er aktuelt å fly. Nasjonalparkforvalter vil likevel varsle de berørte siidaer før eventuell flyging begynner.

Det er søkt om tillatelse til lavtflyging i Stabbursdalen nasjonalpark, samt noen få landinger med tanke på sikkerhetshensyn. Det er snakk om en enkeltflyging i området med helikopter, som er satt til å vare i maksimalt 2 timer. Omsøkt flyging er planlagt utført i perioden februar – mars 2018.

Det vurderes dithen at omsøkt landing og lavtflyging i nasjonalparken ikke vil være i strid med verneformålet til Stabbursdalen nasjonalpark. Plante, fugle- og dyreliv ikke vil få varige skader, og de øvrige verneverdiene vil ikke bli nevneverdig påvirket. Forvalter anser det heller ikke som sannsynlig at antallet søknader om dispensasjon til motorferdsel på tilsvarende grunnlag vil øke med bakgrunn i denne dispensasjonen. §§ 11 og 12 i nml. anses å være godt ivaretatt da tiltakshaver ikke foretar mer aktivitet i nasjonalparken enn absolutt nødvendig.

Arkivsaksnr: 2017/163-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 09.11.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST 38/2017	15.12.2017

Søknad om dispensasjon ti GPS-merking av elg ved bruk av helikopter i Stabbursdalen nasjonalpark

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ gir Stabbursdalen nasjonalparkstyre tillatelse til GPS-merking av 10 – 20 elg i Stabbursdalen nasjonalpark. Det gis også tillatelse til lavtflyging under 300 moh. og landing med helikopter i sammenheng med GPS-merkingen i Stabbursdalen nasjonalpark.

Tillatelsen gjelder for perioden 1.3.2018 – 31.3.2018.

Vilkår for tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder for Erling Meisingset (NIBIO), Erling Solberg (NINA), Rolf Rødven (UiT), Øystein Os (Vetconsult) som skal delta i GPS-merkingen.
- Aktiviteten skal minimaliseres på en slik måte at fugle- og dyrelivet, her innunder tamrein, påføres minst mulig forstyrrelser og stress.
- Det skal foreligge godkjenning fra Mattilsynet og Miljødirektoratet før igangsettelse av GPS-merkingen.
- Flyging og landing med helikopter skal skje i dialog med Statens naturoppsyn (SNO). Lokalt SNO er Torkjell Morset; tlf. 916 22 003.
- Feltaktivitet på helligdager og andre dager som potensielt kan innebære høyere aktivitet av friluftsliv i parken skal så langt det er mulig unngås.
- Denne tillatelse må medbringes i felt i tilfelle kontroll.
- Tillatelser skal være innhentet fra både Porsanger kommune og Finnmarkseiendommen (grunneier).
- De aktuelle reindriftssiidaer skal kontaktes før planlagt GPS-merking skal skje.

Saksopplysninger

Bakgrunn for søknaden

Det har blitt opprettet en arbeidsgruppe som skal jobbe med håndtering av beiteskader av elg på furuskogen i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde. Det ble i den sammenheng avholdt et møte den 16. desember 2016 og et av tiltakene som er ønsket prioritert er å gjennomføre GPS-merking med satellittregistrering av elg i furuskogen til Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde i løpet av våren 2017. Det var ønsket å merke opp til 20 elg, hvor 10 elg er et minimum for å gjennomføre et slikt prosjekt. Det lot seg ikke gjennomføre å få merket elg i 2017, og prosjektet har derfor blitt forskjøvet til 2018.

GPS-merkingen skal bidra til å gi oversikt over trekkmønsteret til elgen som er stående i Stabbursdalen vinterstid, for å kunne utføre en bedre forvaltning av elgbestanden i furuskogen til Stabbursdalen. Bevaring av furuskogen i Stabbursdalen er et av hovedverneformålene til både i nasjonalparken og landskapsvernområdet. I forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplanen for disse to verneområdene er det blitt spesifisert at bevaringsmålet er at det samlede arealet av furuskog ikke skal reduseres eller forringes, og ha en naturlig foryngelse. Det er derfor viktig å skaffe kunnskap om elgen i Stabbursdalen.

Arbeidsgruppen har derfor inngått et samarbeid med et pågående prosjekt som kartlegger elg i Finnmark med GPS-mottaker med satellitt, GSM- og/eller radiosender – Prosjektet «*Elgen i Finnmark — områdebruk og forvaltning i et landskap i endring*».

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har mottatt søknad fra prosjektet «Elgen i Finnmark» om bruk av helikopter og GPS-merking av 10 – 15 elg i furuskogen til Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde den 7. november 2017. I søknaden bes det om tillatelse til å merke elg med GPS-halsbånd i nasjonalparken og landskapsvernområde i mars 2018. Merkingen vil involvere 1-2 landinger per elg som merkes. Tentativ plan tilsier merking i mars, rundt uke 10-12, men at dette er med forbehold om at været tillater gjennomføringen av GPS-merkingen. Det er derfor behov for et større tidsrom hvor merkingen kan foregå. Landing krever åpent område, slik at det vil kunne medføre kortere distanser til fots hvis elgen ligger i tett skog. Prosjektet vil søke å koordinere flyving med reindriften og eventuelt andre bruksinteresser i nasjonalparken for å unngå å forstyrre disse. De som skal gjennomføre merkingen er Erling Meisingset (NIBIO), Erling Solberg (NINA), Rolf Rødven (UiT), Øystein OS (Vetconsult). Disse personene har opparbeidet seg mye erfaring og kompetanse på denne type feltforsøk. Prosjektet har de nødvendige tillatelser fra Mattilsynet og Miljødirektoratet får å kunne merke elg i dette prosjektet.

Beskrivelse av prosjektet

Presis forvaltning av hjortevilt avhenger av at man kjenner viltets bestandsutvikling, ressurstilbud og områdebruk. Manglende kunnskap om dette i Finnmark begrenser forståelsen av elgens økologiske rolle, som gjør det vanskelig å gjennomføre en presis forvaltning av elgen i Finnmark. Leveområder til elg i Finnmark skiller seg i stor grad i fra tradisjonelle skogbeiter andre steder i landet, og man kan derfor forvente andre migrasjonsmønstre her. Det skal undersøkes hvordan trekkmønster har sammenhenger med faktorer som blant annet snødybde og konkurranse med andre planteetere (f.eks. lauvmakk og rein). Prosjektet ønsker å undersøke hvorvidt elgens habitatbruk, vektutvikling og produktivitet påvirkes av lauvmakkangrepene, og i hvilken grad elgen påvirker vegetasjonen

og andre økosystemkomponenter. Det er også spesielt viktig å forstå hvordan store planteetere som rein og elg påvirker vegetasjonsutviklingen, og samtidig hvordan klimaendringene direkte og indirekte vil påvirke livsbetingelsene og bestandsutviklingen for begge artene. Dette gjøres i samarbeid med Klimækologisk Observasjonssystem for Arktisk Tundra (KOAT). Data fra GPS-merket elg vil dessuten bli sammenlignet med data fra et større sett med viltkamera som skal utplasseres i områder rundt om Finnmark i regi av Prosjektet After the Pest (ATP).

Målet ved GPS-merkingen i Stabbursdalen er å lære mer om elgens arealbruk for å kunne håndtere beiteskader på furuskogen bedre i framtida. Siden at dette faller inn under delmål fire i dette allerede eksisterende prosjektet, om forvaltning av elg som trekker mellom områder med ulike forvaltningsmål, har prosjektet «Elgen i Finnmark» sagt seg positive til å utføre GPS-merking i Stabbursdalen av denne merkingen.

Prosjektet søker å løse generelle utfordringer ved grenseoverskridende forvaltning ved å bidra til kunnskapsgrunnlag om elgens habitatbruk, samt stimulere etablering av fora for forvaltningsrelatert kunnskap på tvers av forvaltningsgrenser. Dette vil også kunne bidra til lignende problemstillinger for forvaltning. Dette er et kunnskapsbehov som er etterlyst hos lokale forvaltingsorgan (kommuner, Finnmarkseiendommen) og vernemyndighetene. Det antas derfor at prosjektet vil ha betydelige positive konsekvenser for miljøforvaltning i framtiden.

Om GPS-kartlegging

Fra disse kan det lastes ned svært presise posisjonsdata, noe som gjør det mulig å følge elgens bevegelser med stor nøyaktighet og avklare med sikkerhet hvilke naturtyper (habitat) som benyttes mest i løpet av året. Samme teknologi kan blant annet benyttes til blant annet å studere elgens kalvingstidspunkt og dødelighetsmønster, samt atferdsrespons som følger av varierende vær (klima) og menneskelig aktiviteter. Hjemmeområdets størrelse og posisjon til elgen vil bli analysert i forhold til dyrenes individuelle trekk. Valg av habitat vil bli analysert ved hjelp av ressursvalgfunksjoner relatert til kjønns og aldersgrupper.

Posisjonsdata etter hver femte posisjon sendes til en server ved NINA, hvorpå posisjonsdata kan synliggjøres umiddelbart på NINAs webportal 'Dyreposisjoner på nett' (<http://www.dyreposisjoner.no>) for allment innsyn. Alternativt kan posisjonene skjermes for allment innsyn eller det kan legges på en tidsforsinkelse. Dersom elgen befinner seg utenfor mobildekning vil posisjonene lagres i senderne og først sendes til serveren etter at elgen igjen befinner seg i dekningsområdet. GPS/Satellitt-senderne har den fordelen at de kan sende posisjoner også der elgen befinner seg i områder uten mobildekning.

Regelverk

Verneformålet med Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Verneforskriften for nasjonalparken sier at motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. § 6.1 i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark. I § 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, og i § 6.3 åpnes det for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål. Det åpnes derimot ikke for å kunne tillate lavtflyging og landing med helikopter for å gjennomføre elgtelling. Saken må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven da ikke verneforskriften åpner for denne type aktivitet med hjemmel i verneforskriften. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter § 48 i naturmangfoldloven gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I verneforskrifter etter naturvernloven, herunder verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark, er det en generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser, denne bestemmelsen er ikke videreført i nml. Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jamfør nml. § 77. Likevel gjelder nml. § 48 i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i gjeldende verneforskrifter. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten etter nml. § 48 kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig jf. punkt 7.6, dispensasjon for «vitenskapelige undersøkelser» i rundskrivet «Forvaltning av verneforskrifter». I rundskrivet heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet

vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Verneforskriften for landskapsvernområdet har ingen spesielle bestemmelser for motorferdsel. Motorisert ferdsel skjer i samsvar med Lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag og forskrifter og vedtak med hjemmel i denne. Søknad bør derfor også sendes Porsanger kommune og Finnmarkseiendommen.

Vurdering

Vedrørende inhabilitet

Denne type søknader er litt spesiell da Stabbursdalen nasjonalparkstyre er deltagende i prosjektet det søkes om og utøver av myndighet etter verneforskriftene. Stabbursdalen nasjonalparkstyre må derfor behandle denne søknaden hvor de er deltagende i prosjektet. Tilsvarende problemstilling har oppstått tidligere i forvaltningssammenheng av landskapsvernområdet. Denne problemstillingen ble aktualisert når Fylkesmannen i Finnmark, senere Stabbursdalen nasjonalparkstyre, behandlet ønsket tiltak langs Lompolavegen i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Verken Fylkesmannen eller nasjonalparkstyret ble vurdert til å være inhabil i saken, likevel forela Fylkesmannen problemstillingen for Direktoratet for naturforvaltning (DN). I svaret fra DN står det blant annet at de ikke kan se at det foreligger særskilte forhold som gjør at et annet organ enn Fylkesmannen bør behandle saken. Direktoratet sier videre at Fylkesmannen som forvaltningsorgan kjenner det berørte området bedre enn direktoratet, og innhenting av kunnskap ved for eksempel befaringer er lettere tilgjengelig for Fylkesmannen. Derfor fant Direktoratet det mest hensiktsmessig at Fylkesmannen i Finnmark på vanlig måte behandlet saken som førsteinstans etter gjeldende regelverk. Nå er nasjonalparkstyret i samme situasjon, der dere er både tiltakshaver og forvaltningsmyndighet. Det legges til grunn de samme vurderinger om inhabilitet som ble gitt til Fylkesmannen vedrørende Lompolavegen. Stabbursdalen nasjonalparkstyre vurderes derfor å ikke være inhabil i denne saken.

Vurdering

Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme dyre-, plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt.

Forvaltningsmyndigheten skal begrense motorisert ferdsel i Stabbursdalen nasjonalpark til et så lavt nivå som mulig, men vil i enkelte tilfeller vurdere muligheten for en tillatelse for motorferdsel hvis hensikten er å øke kunnskapen om verneområdet som kan bidra til en bedre forvaltning. Vi vet, jf. nml. § 8, at helikopterflyging og landing vil medføre en god del støy med forstyrrende effekt. I formålsparagrafen står det at vernet skal sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, jf. verneforskriften § 2. Ved utøvelse av aktivitet i nasjonalparken bør det vises hensyn til de arter som til enhver tid opptrer i parken. Dette kan forstyrre tamrein, dyre- og fuglelivet i nasjonalparken. Prosjektet involverer merking av levende elg, noe som kan medføre en midlertidig forstyrrelse og risiko for skade. Metodikken er tidligere godt utprøvd for elg, og ansvarlig personell for merke-aktiviteten har lang erfaring med dette. Prosjektet har fått godkjent tillatelse til GPS-merking av elg fra Mattilsynet og Miljødirektoratet, hvor miljørisiko ved merking har vært gjennom en vurdering og blitt godkjent. Den dyrevelferdsmessige påvirkningen på elg er allerede grundig vurdert gjennom de tillatelsene dette prosjektet har fått av Miljødirektoratet og Mattilsynet. Omfanget av flyvningen med helikopter er imidlertid for en isolert og kortvarig tidsperiode, og kan derfor anses som isolert sett å ha lav negativ effekt på verneverdiene. Plante, fugle- og dyreliv ikke vil få varige skader, og de øvrige verneverdiene vil ikke bli nevneverdig påvirket.

Da tiltakshaver heller ikke søker om fastsatte landingspunkter, kan man ikke med sikkerhet si om aktuelle steder vil komme i konflikt med andre truede/sårbare arter. Perioden det søkes om er midt i den mest sparsomme sesongen i løpet av året, og høyt aktivitetsnivå vil kunne virke forstyrrende på fugle- og dyrelivet. Det er likevel utenfor den mest sårbare hekke- og yngleperioden. Valg av områder der man vil lande må derfor fortløpende avveies nøye av feltpersonellet selv og med veiledning og anbefalinger fra lokalt Statens naturoppsyn som har god kjennskap til området. Nml. § 9 antas å være godt ivaretatt da personellet som skal gjennomføre merkingen har god erfaring med slik type merking og vil derfor gjøre forsvarlige avveininger under merkeprosessen, som avgjør når og hvor vi skal fly for å volde minst mulig forstyrrelser.

I tillegg til «Elgen i Finnmark»-prosjektets egennytte for denne informasjonen ved GPS-merkingen av elg generelt, anses denne kunnskapen til å være en del av nasjonalparkforvaltningens kunnskapsinnhenting, og vil således øke kunnskapsgrunnlaget i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Kartlegging av elgbestanden anses som et viktig ledd i jobben for å sikre bevaring av furuskogen som er påført omfattende beiteskader. Slik informasjon vil kunne gi grunnlag for å gjennomføre tiltak i forhold til problemstillingen med beiteskadene. Antallet elg man GPS-merker har betydning for kvaliteten av informasjonen man får ut av kartleggingen og det er derfor ønsket å få merket flest mulig elg, opptil 20 elg, for å øke kvaliteten. Helhetsvurderingen av omsøkt aktivitet, etter nml. § 10, om økosystemtilnærming og samlet belastning, er at denne lavtflyging og landinger med helikopter, samt GPS-merkingen vil gi en relativt lav belastning på de berørte økosystemer, da dette er et isolert og kortvarig tiltak. Dette er vurdert opp imot den store nytteverdien et slikt tiltak har for fremtidig forvaltning av verneområdet.

Furuskogen i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområdet har 3 ulike siidaer sitt sommerbeiteområde. Reinbeitedistriktets 16 sin beitetid i området er fra 1. april til 15. november, slik at flygingen sannsynligvis ikke vil berøre reindriften direkte. I denne delen av året skal det ikke være stor aktivitet i de områder der det er aktuelt å fly. Prosjektpersonellet vil

likevel varsle de berørte siidaer før eventuell flyging begynner, for å mest mulig unngå unødige forstyrrelser.

Det vurderes dithen at omsøkte tiltak i nasjonalparken ikke vil være i strid med verneformålet til Stabbursdalen nasjonalpark. Forvalter anser det heller ikke som sannsynlig at antallet søknader om dispensasjon til motorferdsel og GPS-merking på tilsvarende grunnlag vil øke med bakgrunn i denne dispensasjonen. Nml. §§ 11 og 12 anses å være godt ivaretatt da prosjektpersonellet ikke foretar mer aktivitet i nasjonalparken enn absolutt nødvendig. For å kunne utføre en slik GPS-merking med helikopter må derfor prosjektet «Elgen i Finnmark» søke om tillatelse for omsøkt flyging fra verneforskriftene, motorferdselloven, samt inneha grunneiers tillatelse.

Arkivsaksnr: 2017/292-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 06.09.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST 39/2017	15.12.2017

Vedlikehold av Lompolaveien i Stabbursdalen landskapsvernområde

Forvalter innstilling

Stabbursdalen nasjonalparkstyre fatter et vedtak på hva som skal foretas videre i forhold til å sikre vedlikeholdet av Lompolaveien vår 2017.

Saksopplysninger

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har utført et folkemøte den 23. mai 2017 angående behovet for vedlikehold av Lompolaveien i Stabbursdalen landskapsvernområde. Det møtte 18 personer ved dette møtet. Under møtet oppfordret nasjonalparkstyret de som møtte til å sende inn skriftlig uttalelse med tilbakemeldinger til nasjonalparkstyret etter dette møte.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre inviterte Porsanger kommune, Finnmarkseiendommen, Sametinget og Finnmark Fylkeskommune til møte angående vedlikehold av Lompolaveien den 14. september 2017. Møtet ble utsatt grunnet for høyt forfall.

Det ble derfor sendt ut ny invitasjon til møte den 9. november 2017. Porsanger kommune, Finnmarkseiendommen, Finnmark Fylkeskommune, Landbruksdirektoratet avd. Alta og Fylkeskommunen i Finnmark avd. Reindrift var invitert til møtet. Møtet ble avlyst grunnet ingen oppmøte.

Inntil det er opprettet en permanent ordning for vedlikeholdet av Lompolaveien har Stabbursdalen nasjonalparkstyre påtatt seg kostnadene for vedlikehold i 2017. Dette for å sikre at veien ikke skal forringes betraktelig før en permanent vedlikeholdsordningen er på plass.

Det henvises til tidligere uttalelser fra noen hytteeiere/ eiendomsbesittere i Stabbursdalen, Stabbursdalen grunneierforening og Stabbursnes og omegn bygdelag og angående vedlikehold av Lompolaveien. Brevene var mottatt 18.01.2017, 09.02.2017 og 13.08.2017.

RS 14/2017 Arbeid med forvaltningsplanen

Stabbursdalen nasjonalparkstyret fortsetter gjennomgangen av forvaltningsplanen for å klargjøre den for ny runde med faglig godkjenning hos Miljødirektoratet.

ST 40/2017 Bestillingsdialogen 2018

Nasjonalparkforvalter gjennomgår relevant informasjon angående bestillingsdialog 2018. Stabbursdalen nasjonalparkstyre har en gjennomgang av årets utførte tiltak og utformer søknad om tiltaksmidler for 2018.

Nasjonalparkstyrever og verneområdestyrever

Trondheim, 10.11.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Saksbehandler:
Line-Kristin Larsen

Rammer og opplegg for verneområdestyrever - Innmelding av behov for tiltaksmidler og bestilling av tjenester av SNO - 2018

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist er 10. januar 2018.

1. Post 1420.31 – Midler til tiltak i verneområder

Innmelding av tiltak

- Ved innmelding om tiltaksmidler for nasjonalpark- og verneområdestyrever skal styret være avsender med eget unikt navn.
- Budsjettposten 1420.31 er en statlig investeringspost og ikke en tilskuddspost. Innmeldingen skal utelukkende være for midler til tiltak i regi av styret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre.
- Innmeldingen skal være forvaltningens liste over prioriterte tiltak som planlegges gjennomført i 2018, ikke en flerårig tiltaksliste inkludert tiltak som ikke skal gjennomføres i 2018.

For Hardangervidda nasjonalpark og tilhørende verneområder hvor det ikke er forvaltningsstyre ennå, skal fylkesmannen som forvaltningsmyndighet ivareta innmeldingen for 2018.

I tillegg til hovedtildelingen basert på innmelding i ESS fordeles det midler via 3 supplerende tildelinger gjennom året for å dekke uforutsette utgifter som oppstår utenom den årlige søknaden om midler. Det kan søkes på både post 1420.31 og post 1420.21. Søknad om midler via supplerende tildelinger sendes som e-post til line-kristin.larsen@miljodir.no.

Om fordeling av midler til det enkelte verneområdet

Forvaltningsmyndigheten melder inn behov til Miljødirektoratet, som tildeler midlene ut fra postformål og budsjetttramme. Forvaltningsmyndigheten skal selv disponere bruken av de tildelte

midlene, og bestemmer hvem som skal gjennomføre tiltakene. Midlene skal brukes i samsvar med nasjonale føringer.

Prioritering av tiltak

Det overordnede målet for tiltaksmidlene er at de skal brukes slik at naturtilstanden i verneområdene bedres. Ved bruk av midlene følges derfor bestemte prioriteringer, se vedlegg 2; Strategi for bruk av tiltaksmidler.

Om lag 27 % av verneområdene i Norge er truet, basert på opplysninger i Naturbase, som fortløpende oppdateres av forvaltningsmyndigheten for verneområdene. Miljødirektoratet har et mål om at maksimalt 20 % av norske verneområdene er truet innen 2020. For å kunne nå dette målet, er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt. For nasjonalparker er slitasje og forstyrrelse av dyrelivet blant de største truslene, mens det for landskapsvernområder er manglende skjøtsel som er en av de viktigste trusselfaktorene.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- /skjøtselsplan, samt andre relevante styringsdokumenter.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Fellingsinstruksen gjelder ikke for tjenesteytere som ikke er kontraktert gjennom SNO, dvs at deres virksomhet må følge den ordinære jaktlovgivningen, med de rammene og begrensningene i blant annet virkemiddelbruken som ligger i denne.

Besøksforvaltning og implementering av merkevaren Norges Nasjonalparker

Stortinget har gjennom behandlingen av friluftsmeldingen bestemt at merkevaren *Norges nasjonalparker* skal implementeres. Dette blant annet for at verneområdene våre skal gis et felles uttrykk og framstå mer helhetlig.

All informasjon knyttet til ny merkevare legges fortløpende ut i [Designmanualen](#). Her fins lenker til samtlige veiledere og andre skriv tilknyttet merkevaren.

En av de nasjonale føringene er at alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. Alle henvendelser knyttet til merkevare kan rettes til merkevare@miljodir.no.

Besøksstrategi

Alle nasjonalparker skal ha levert en besøksstrategi innen av utgangen til 2020 og arbeidet med besøksstrategi må komme i gang snarest. Arbeidet med besøksforvaltning i de enkelte verneområdene må tilpasses behov og verneområdets kompleksitet. Miljødirektoratet har laget en veileder for enkel besøksstrategi tilpasset verneområder med relativt lite besøk og få utfordringer knyttet til de besøkende.

Besøksstrategien regnes som en del av forvaltningsplanen og skal på lik linje med forvaltningsplan inn til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Den skal også ut på høring før endelig godkjenning. I tråd med nasjonale føringer vil det ikke bli tildelt midler til etablering av innfallsporter eller lignende tiltak uten en godkjent plan for besøksforvaltning. Eksempler på ferdige besøksstrategier og veiledningsmaterieell for besøksstrategier og innfallsporter finner dere i [Designmanualen](#).

Verneskiilt (tidligere kalt 'løveskiilt')

I mars 2017 inngikk direktoratet en rammeavtale med Grafika AS om levering av verneskiilt og underskiilt. Rammeavtalen er sendt fylkesmennene og verneområdestyrene og skal brukes av alle som skal kjøpe slike. Skiltstenger må anskaffes av den enkelte. Miljødirektoratet har laget et notat om oppsetting av verneskiilt, og skiltstenger er også omtalt i notatet:

<http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/tema/for%20offentlig%20sektor/NOTAT%20ESTANORDNING%20VERNESKILT.pdf>

For bestilling av skilt se Grafikas hjemmesider <https://www.grafika.no/verneskiilt>. Priser finnes i bilag 3 til avtalen.

Vi ber dere melde inn totalt behov for nye verneskiilt (inkluderer også underskiilt) i 2018. Innmelding gjøres i ESS, og det skal benyttes én linje der også antall skilt/stenger tallfestes i merknadsfeltet.

Kartlegging og overvåking

Overvåking av bevaringsmål (evt. annen kartlegging/overvåking) som ønskes gjennomført av SNO, skal synliggjøres i vedlagte bestillingsskjema.

Nytt for i år er at post 1420.31 også kan brukes til nødvendige utredninger i forkant av tiltak, informasjonstiltak og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak.

Behov for større kunnskapsinnhentinger som f.eks. sårbarhetskartlegginger, brukerundersøkelser, kartlegging av dyreliv o.l. meldes inn på post 21. Det er ikke behov for å melde det inn på post 31 i ESS i tillegg.

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Bevaringsmål

Bevaringsmål som skal følges opp må legges inn i Fagsystem for verneområdeforvaltning (NatStat). NatStat er oppgradert (m.a. tilpasset til NiN2.1) og ryddet for ufullstendige/feilførte bevaringsmål. Forvaltningsmyndigheten oppfordres til å ta en nøye gjennomgang av bevaringsmålene som ligger inne i "nye" NatStat, og justere/endre, evt. slette uaktuelle mål. Alle bevaringsmål i NatStat SKAL overvåkes i samsvar med oppsatt overvåkningsfrekvens. Før nye bevaringsmål legges inn i NatStat, må rutiner for overvåking avtales med SNO, eventuelt med andre aktører. Bevaringsmål som er ufullstendige, feilførte, eller som ikke overvåkes i samsvar med angitt frekvens kan bli slettet. Overvåkningsapplikasjonen NatReg driftsettes samtidig med nye NatStat. Vi anbefaler at all overvåkning skjer ved hjelp av NatReg (for Android).

Miljødirektoratet forventer at følgende bevaringsmål planlegges for innlegging i NatStat i 2018:

1. Når nye forvaltningsplaner utarbeides, skal forvaltningsmyndigheten utarbeide bevaringsmål for det aktuelle verneområdet der dette er aktuelt.
2. Forvaltningsutfordringer (bevaringsmål) som er omtalt i eksisterende forvaltningsplaner, og som forvaltningsmyndigheten ønsker å følge opp gjennom tiltak/skjøtsel i 2018 eller 2019.
3. Øvrig tiltak/skjøtsel som forvaltningsmyndigheten ønsker å følge opp i 2018 eller 2019.
4. Bevaringsmål som bestilles av Miljødirektoratet, enten gjennom embetsoppdraget eller avtales med den enkelte forvaltningsmyndighet

Restaurering av myr og annen våtmark

Det ble i Statsbudsjettet for 2016 opprettet en egen budsjettpost (1420.38) for restaurering av myr og annen våtmark. Innmelding av behov for midler til restaureringstiltak over post 1420.38 skal fra og med bestillingen for 2018 gjøres fra egen inngang i ESS. Ytterligere informasjon om dette kommer før innmeldingen skal skje. Fristen for innmelding av potensielle restaureringsarealer (både innenfor og utenfor verneområder; i tråd med *Plan for restaurering av våtmark i Norge*) er også 10. januar 2018.

Sjøfuglovervåking

I 2015 laget Miljødirektoratet et utkast for overvåking av sjøfugl i verneområder. Målsettingen rettet seg spesifikt til hekkende sjøfugl. Året etter lanserte Miljødirektoratet et felles system i Artsobservasjoner (Miljodir_sjøfugl_verneomraader) for å registrere slike overvåkingsdata. Rammeverket for denne overvåkingen er ennå ikke bestemt, men Miljødirektoratet planlegger likevel å gjennomføre slik overvåking også i 2018.

Overvåkingen koordineres gjennom fylkesmannen som søker. Vi ber styrer som har behov for å følge opp sjøfuglovervåking i sine områder om å ta kontakt med sitt fylkesmannskontor for å be om involvering.

Ferdselstellere

Behov for elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Dette gjelder både de som ikke har og de som allerede har ferdselstellere tilgjengelig. Den totale etterspørselen avgjør om Miljødirektoratet må investere i nye tellere, eller om det er tilstrekkelig å rullere de omlag 120 tellerne vi har pr i dag. Miljødirektoratet mener det er viktig både ut fra hensynet til kostnader, kompetanse og personellressursen at tellerne eies og driftes av direktoratet. Dataene fra tellerne går inn i én og samme base, og kan dermed brukes både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Tellere skal primært benyttes ved før- og etterundersøkelser ved større tilretteleggingstiltak, ved nødvendig kartlegging av ferdsel ved utarbeidelse av besøksstrategier, eller som del av overvåkingsprogrammer. Normalt er det tilstrekkelig med tellinger 1-2 sesonger, med eventuelle gjentakelser etter 8-10 år. Behov for feltmessig personalressurser fra SNO for oppsetting og drift, meldes inn i bestillingsskjemaet.

Marint søppel

Det er flere av verneområdestyrene som melder inn behov for opprydding av søppel. Dette kan i enkelte av områdene være en stor utgiftspost. Miljødirektoratet har en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forøpling. Forvaltningsmyndigheten vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale

selskaper og samarbeidsorganer (som friluftsråd) til å søke (se egen post i ESS) for så å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene.

3. Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell og deres tjenesteytere

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-L er en formalisert prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. **Bestillingsmøte 1** avholdes i november/desember hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn (se under) og etter at budsjettildelingen er gjennomført (februar/mars), gjennomføres **bestillingsmøte 2** hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

I forslag til statsbudsjett for 2018 står følgende under postbeskrivelsen av 1420.31 (utdrag):
"Behovet for, og prioriteringa av oppsynet i verneområda blir drøfta mellom forvaltningsstyresmakta i det enkelte verneområde og Statens naturoppsyn. Dei skal òg drøfte kva for tiltak i vedtekte forvaltnings- og skjøtelsesplaner forvaltningsstyresmakta ønskjer at Statens naturoppsyn skal gjennomføre på deira vegne. Det er ein føresetnad at Statens naturoppsyn sine oppgåver og aktivitetar i verneområda vert samordna med tildelinga av midler til tiltak i verneområda slik at det blir ein effektiv bruk av dei samla ressursane til tiltak i verneområda".
SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver (SNOs kjerneoppgaver). Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsyn- og kontrollvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, overvåking, vedlikehold, tiltak i verneområder (informasjons-, restaurerings-, skjøtelses- eller tilretteleggingstiltak) og lignende. Bestilling av slike tiltak (bestillingsoppgaver) fra SNO-lokalt drøftes på bestillingsmøtet.

Bestillingsoppgavene sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på vedlagte bestillingsskjema (se vedlegg 1). SNO lokalt vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig. SNO sitt deltidspersonell eller lokalt samarbeidende tjenesteytere (f. eks. fjellstyrer, Statskog Fjelltjenesten, Skjærgårdstjenesten) kan avtales å være feltaktøren i forhold til gjennomføring av bestillingsoppgaver.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner bør drøftes med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt, dette for å vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

Spørsmål omkring bestilling av oppgaver kan rettes til SNO-sentralt v/Randi Boe.

Nasjonale satsningsområder og prioriteringer av SNO-ressurser for 2018

Miljødirektoratet ønsker at SNO har høy fokus på restaurering av myr i 2018. Tiltak som får midler over 1420.38 til dette formålet vil derfor få høy prioritet.

Det er også bedt om å prioritere tiltak for å ivareta prioriterte arter som er i ferd med å forsvinne fra sine lokaliteter.

Av fremmede arter er det utpekt 10 arter Miljødirektoratet ønsker SNO skal registrere i Artsobservasjoner når de kommer over disse i sitt daglige virke. Dette bør også være av interesse for forvaltningsmyndigheten.

4. Elektronisk søknadssenter

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klar for innmelding i løpet av uke 48. Innmeldte behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Dette med bakgrunn i at Regjeringen fra og med 2015 innførte «nettoføringsordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen».

Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Dersom klimatiske forhold eller andre faktorer gjør at enkelttiltak kan og bør

realiseres før det formelle tildelingstidspunktet, må tiltaket forhåndsklareres med

Miljødirektoratet ved Line-Kristin Larsen (line-kristin.larsen@miljodir.no)

Forhåndsklaringen forutsetter at tiltaket er prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn med prioritering i ESS og formidles i form av e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS er 10. januar 2018.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Nasjonalpark- og verneområdestyrer skal rapportere mer-/mindreforbruk i forbindelse med Endelig årsrapport (EÅR, pr 31. des. 2018). Samtidig med EÅR skal det i 2018 rapporteres på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 via Elektronisk Søknadssenter. Manglende rapportering kan få konsekvenser for neste års tildeling.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, og hvor det ikke er aktuelt å omdisponere til annet prioritert tiltak, må fortløpende rapporteres til Miljødirektoratet. Det vil da bli frigjort ledige tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Vedlegg

1. Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs
2. Strategi for bruk av tiltaksmidler 2015-2020

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør
naturavdelingen

Pål Prestrud
direktør
Statens Naturoppsyn

Nasjonalparkstyrever og verneområdestyrever

Trondheim, 10.11.2017

Deres ref. :
[Deres ref.]

Saksbehandler:
Line-Kristin Larsen

Rammer og opplegg for verneområdestyrever - Innmelding av behov for tiltaksmidler og bestilling av tjenester av SNO - 2018

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist er 10. januar 2018.

1. Post 1420.31 – Midler til tiltak i verneområder

Innmelding av tiltak

- Ved innmelding om tiltaksmidler for nasjonalpark- og verneområdestyrever skal styret være avsender med eget unikt navn.
- Budsjettposten 1420.31 er en statlig investeringspost og ikke en tilskuddspost. Innmeldingen skal utelukkende være for midler til tiltak i regi av styret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre.
- Innmeldingen skal være forvaltningens liste over prioriterte tiltak som planlegges gjennomført i 2018, ikke en flerårig tiltaksliste inkludert tiltak som ikke skal gjennomføres i 2018.

For Hardangervidda nasjonalpark og tilhørende verneområder hvor det ikke er forvaltningsstyre ennå, skal fylkesmannen som forvaltningsmyndighet ivareta innmeldingen for 2018.

I tillegg til hovedtildelingen basert på innmelding i ESS fordeles det midler via 3 supplerende tildelinger gjennom året for å dekke uforutsette utgifter som oppstår utenom den årlige søknaden om midler. Det kan søkes på både post 1420.31 og post 1420.21. Søknad om midler via supplerende tildelinger sendes som e-post til line-kristin.larsen@miljodir.no.

Om fordeling av midler til det enkelte verneområdet

Forvaltningsmyndigheten melder inn behov til Miljødirektoratet, som tildeler midlene ut fra postformål og budsjetttramme. Forvaltningsmyndigheten skal selv disponere bruken av de tildelte

Postadresse: Postboks 5672, Sluppen, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo |
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

midlene, og bestemmer hvem som skal gjennomføre tiltakene. Midlene skal brukes i samsvar med nasjonale føringer.

Prioritering av tiltak

Det overordnede målet for tiltaksmidlene er at de skal brukes slik at naturtilstanden i verneområdene bedres. Ved bruk av midlene følges derfor bestemte prioriteringer, se vedlegg 2; Strategi for bruk av tiltaksmidler.

Om lag 27 % av verneområdene i Norge er truet, basert på opplysninger i Naturbase, som fortløpende oppdateres av forvaltningsmyndigheten for verneområdene. Miljødirektoratet har et mål om at maksimalt 20 % av norske verneområdene er truet innen 2020. For å kunne nå dette målet, er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt. For nasjonalparker er slitasje og forstyrrelse av dyrelivet blant de største truslene, mens det for landskapsvernområder er manglende skjøtsel som er en av de viktigste trusselfaktorene.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- /skjøtelsesplan, samt andre relevante styringsdokumenter.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Fellingsinstruksen gjelder ikke for tjenesteytere som ikke er kontraktet gjennom SNO, dvs at deres virksomhet må følge den ordinære jaktlovgivningen, med de rammene og begrensningene i blant annet virkemiddelbruken som ligger i denne.

Besøksforvaltning og implementering av merkevaren Norges Nasjonalparker

Stortinget har gjennom behandlingen av friluftsmeldingen bestemt at merkevaren *Norges nasjonalparker* skal implementeres. Dette blant annet for at verneområdene våre skal gis et felles uttrykk og framstå mer helhetlig.

All informasjon knyttet til ny merkevare legges fortløpende ut i [Designmanualen](#). Her fins lenker til samtlige veiledere og andre skriv tilknyttet merkevaren.

En av de nasjonale føringene er at alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. Alle henvendelser knyttet til merkevare kan rettes til merkevare@miljodir.no.

Besøksstrategi

Alle nasjonalparker skal ha levert en besøksstrategi innen av utgangen til 2020 og arbeidet med besøksstrategi må komme i gang snarest. Arbeidet med besøksforvaltning i de enkelte verneområdene må tilpasses behov og verneområdets kompleksitet. Miljødirektoratet har laget en veileder for enkel besøksstrategi tilpasset verneområder med relativt lite besøk og få utfordringer knyttet til de besøkende.

Besøksstrategien regnes som en del av forvaltningsplanen og skal på lik linje med forvaltningsplan inn til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Den skal også ut på høring før endelig godkjenning. I tråd med nasjonale føringer vil det ikke bli tildelt midler til etablering av innfallsporter eller lignende tiltak uten en godkjent plan for besøksforvaltning. Eksempler på ferdige besøksstrategier og veiledningsmaterieell for besøksstrategier og innfallsporter finner dere i [Designmanualen](#).

Verneskilt (tidligere kalt 'løveskilt')

I mars 2017 inngikk direktoratet en rammeavtale med Grafika AS om levering av verneskilt og underskilt. Rammeavtalen er sendt fylkesmennene og verneområdestyrene og skal brukes av alle som skal kjøpe slike. Skiltstenger må anskaffes av den enkelte. Miljødirektoratet har laget et notat om oppsetting av verneskilt, og skiltstenger er også omtalt i notatet:

<http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/tema/for%20offentlig%20sektor/NOTAT%20FESTANORDNING%20VERNESKILT.pdf>

For bestilling av skilt se Grafikas hjemmesider <https://www.grafika.no/verneskilt>. Priser finnes i bilag 3 til avtalen.

Vi ber dere melde inn totalt behov for nye verneskilt (inkluderer også underskilt) i 2018. Innmelding gjøres i ESS, og det skal benyttes én linje der også antall skilt/stenger tallfestes i merknadsfeltet.

Kartlegging og overvåking

Overvåking av bevaringsmål (evt. annen kartlegging/overvåking) som ønskes gjennomført av SNO, skal synliggjøres i vedlagte bestillingsskjema.

Nytt for i år er at post 1420.31 også kan brukes til nødvendige utredninger i forkant av tiltak, informasjonstiltak og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak.

Behov for større kunnskapsinnhentinger som f.eks. sårbarhetskartlegginger, brukerundersøkelser, kartlegging av dyreliv o.l. meldes inn på post 21. Det er ikke behov for å melde det inn på post 31 i ESS i tillegg.

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Bevaringsmål

Bevaringsmål som skal følges opp må legges inn i Fagsystem for verneområdeforvaltning (NatStat). NatStat er oppgradert (m.a. tilpasset til NiN2.1) og ryddet for ufullstendige/feilførte bevaringsmål. Forvaltningsmyndigheten oppfordres til å ta en nøye gjennomgang av bevaringsmålene som ligger inne i "nye" NatStat, og justere/endre, evt. slette uaktuelle mål. Alle bevaringsmål i NatStat SKAL overvåkes i samsvar med oppsatt overvåkningsfrekvens. Før nye bevaringsmål legges inn i NatStat, må rutiner for overvåking avtales med SNO, eventuelt med andre aktører. Bevaringsmål som er ufullstendige, feilførte, eller som ikke overvåkes i samsvar med angitt frekvens kan bli slettet. Overvåkningsapplikasjonen NatReg driftsettes samtidig med nye NatStat. Vi anbefaler at all overvåkning skjer ved hjelp av NatReg (for Android).

Miljødirektoratet forventer at følgende bevaringsmål planlegges for innlegging i NatStat i 2018:

1. Når nye forvaltningsplaner utarbeides, skal forvaltningsmyndigheten utarbeide bevaringsmål for det aktuelle verneområdet der dette er aktuelt.
2. Forvaltningsutfordringer (bevaringsmål) som er omtalt i eksisterende forvaltningsplaner, og som forvaltningsmyndigheten ønsker å følge opp gjennom tiltak/skjøtsel i 2018 eller 2019.
3. Øvrig tiltak/skjøtsel som forvaltningsmyndigheten ønsker å følge opp i 2018 eller 2019.
4. Bevaringsmål som bestilles av Miljødirektoratet, enten gjennom embetsoppdraget eller avtales med den enkelte forvaltningsmyndighet

Restaurering av myr og annen våtmark

Det ble i Statsbudsjettet for 2016 opprettet en egen budsjettpost (1420.38) for restaurering av myr og annen våtmark. Innmelding av behov for midler til restaureringstiltak over post 1420.38 skal fra og med bestillingen for 2018 gjøres fra egen inngang i ESS. Ytterligere informasjon om dette kommer før innmeldingen skal skje. Fristen for innmelding av potensielle restaureringsarealer (både innenfor og utenfor verneområder; i tråd med *Plan for restaurering av våtmark i Norge*) er også 10. januar 2018.

Sjøfuglovervåking

I 2015 laget Miljødirektoratet et utkast for overvåking av sjøfugl i verneområder. Målsettingen rettet seg spesifikt til hekkende sjøfugl. Året etter lanserte Miljødirektoratet et felles system i Artsobservasjoner (Miljodir_sjofugl_verneomraader) for å registrere slike overvåkingsdata. Rammeverket for denne overvåkingen er ennå ikke bestemt, men Miljødirektoratet planlegger likevel å gjennomføre slik overvåking også i 2018. Overvåkingen koordineres gjennom fylkesmannen som søker. Vi ber styrer som har behov for å følge opp sjøfuglovervåking i sine områder om å ta kontakt med sitt fylkesmannskontor for å be om involvering.

Ferdselstellere

Behov for elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Dette gjelder både de som ikke har og de som allerede har ferdselstellere tilgjengelig. Den totale etterspørselen avgjør om Miljødirektoratet må investere i nye tellere, eller om det er tilstrekkelig å rullere de omlag 120 tellerne vi har pr i dag. Miljødirektoratet mener det er viktig både ut fra hensynet til kostnader, kompetanse og personellressursen at tellerne eies og driftes av direktoratet. Dataene fra tellerne går inn i én og samme base, og kan dermed brukes både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Tellerne skal primært benyttes ved før- og etterundersøkelser ved større tilretteleggingstiltak, ved nødvendig kartlegging av ferdsel ved utarbeidelse av besøksstrategier, eller som del av overvåkingsprogrammer. Normalt er det tilstrekkelig med tellinger 1-2 sesonger, med eventuelle gjentakelser etter 8-10 år. Behov for feltmessig personalressurser fra SNO for oppsetting og drift, meldes inn i bestillingsskjemaet.

Marint søppel

Det er flere av verneområdestyrene som melder inn behov for opprydding av søppel. Dette kan i enkelte av områdene være en stor utgiftspost. Miljødirektoratet har en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forsøpling. Forvaltningsmyndigheten vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale

selskaper og samarbeidsorganer (som friluftsråd) til å søke (se egen post i ESS) for så å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene.

3. Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell og deres tjenesteytere

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-L er en formalisert prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. **Bestillingsmøte 1** avholdes i november/desember hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn (se under) og etter at budsjettildelingen er gjennomført (februar/mars), gjennomføres **bestillingsmøte 2** hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

I forslag til statsbudsjett for 2018 står følgende under postbeskrivelsen av 1420.31 (utdrag):
"Behovet for, og prioriteringa av oppsynet i verneområda blir drøfta mellom forvaltningsstyresmakta i det enkelte verneområde og Statens naturoppsyn. Dei skal òg drøfte kva for tiltak i vedtekte forvaltnings- og skjøtelsesplaner forvaltningsstyresmakta ønskjer at Statens naturoppsyn skal gjennomføre på deira vegne. Det er ein føresetnad at Statens naturoppsyn sine oppgåver og aktivitetar i verneområda vert samordna med tildelinga av midler til tiltak i verneområda slik at det blir ein effektiv bruk av dei samla ressursane til tiltak i verneområda".
SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver (SNOs kjerneoppgaver). Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsyn- og kontrollvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, overvåking, vedlikehold, tiltak i verneområder (informasjons-, restaurerings-, skjøtelses- eller tilretteleggingstiltak) og lignende. Bestilling av slike tiltak (bestillingsoppgaver) fra SNO-lokalt drøftes på bestillingsmøtet.

Bestillingsoppgavene sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på vedlagte bestillingsskjema (se vedlegg 1). SNO lokalt vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig. SNO sitt deltidspersonell eller lokalt samarbeidende tjenesteytere (f. eks. fjellstyrer, Statskog Fjelltjenesten, Skjærgårdstjenesten) kan avtales å være feltaktøren i forhold til gjennomføring av bestillingsoppgaver.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner bør drøftes med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt, dette for å vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

Spørsmål omkring bestilling av oppgaver kan rettes til SNO-sentralt v/Randi Boe.

Nasjonale satsningsområder og prioriteringer av SNO-ressurser for 2018

Miljødirektoratet ønsker at SNO har høy fokus på restaurering av myr i 2018. Tiltak som får midler over 1420.38 til dette formålet vil derfor få høy prioritet.

Det er også bedt om å prioritere tiltak for å ivareta prioriterte arter som er i ferd med å forsvinne fra sine lokaliteter.

Av fremmede arter er det utpekt 10 arter Miljødirektoratet ønsker SNO skal registrere i Artsobservasjoner når de kommer over disse i sitt daglige virke. Dette bør også være av interesse for forvaltningsmyndigheten.

4. Elektronisk søknadssenter

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klar for innmelding i løpet av uke 48. Innmeldte behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Dette med bakgrunn i at Regjeringen fra og med 2015 innførte «nettoføringsordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen».

Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Dersom klimatiske forhold eller andre faktorer gjør at enkelttiltak kan og bør realiseres før det formelle tildelingstidspunktet, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet ved Line-Kristin Larsen (line-kristin.larsen@miljodir.no) Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn med prioritering i ESS og formidles i form av e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS er 10. januar 2018.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Nasjonalpark- og verneområdestyrer skal rapportere mer-/mindreforbruk i forbindelse med Endelig årsrapport (EÅR, pr 31. des. 2018). Samtidig med EÅR skal det i 2018 rapporteres på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 via Elektronisk Søknadssenter. Manglende rapportering kan få konsekvenser for neste års tildeling.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, og hvor det ikke er aktuelt å omdisponere til annet prioritert tiltak, må fortløpende rapporteres til Miljødirektoratet. Det vil da bli frigjort ledige tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Vedlegg

1. Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs
2. Strategi for bruk av tiltaksmidler 2015-2020

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør
naturavdelingen

Pål Prestrud
direktør
Statens Naturoppsyn